

2. Киливник В. В. Формування соціокультурної компетентності майбутніх учителів іноземної мови в системі педагогічного коледжу. URL: https://vspu.edu.ua/content/specialized_academic_council/doc/2019/Kilivnick_V/dis.pdf (дата звернення: 09.04.2021).

3. Формування іншомовної соціокультурної компетенції у студентів ВНЗ: Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції. URL: <https://kamts1.kpi.ua/sites/default/files/files/zbirnyk.pdf> (дата звернення: 09.04.2021).

Гук В. Є.

група 218–д (Національний технічний університет «ХПІ»)
Науковий керівник – канд. філол. наук, доцент Агібалова Т. М.

СТРАТЕГІЇ ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК УСПІШНОЇ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Актуальний науково-освітній простір актуалізує проблему виявлення й подолання комунікативних бар'єрів у процесі оволодіння іншомовною компетенцією з огляду на антропоцентризм як світоглядну категорію буття. Саме тому на перший план виходить розуміння й осмислення навчальних цілей як викладачем, так і студентами на всіх етапах формування мовленнєвих навичок і умінь. Необ'єктивне уявлення про свої можливості, негативні психологічні установки здатні знівельовати будь-який потужний поступ і перетворити активного реципієнта на пасивний об'єкт, сповнений стереотипного сприйняття себе як неуспішного, неспроможного й «недосконалого».

Зрозуміло, у такий спосіб студент відчуває психологічний дискомфорт і не може зосередитися на тому, що він має опанувати упродовж аудиторного заняття, проте найприкрішим результатом таких обставин є виникнення комунікативних блоків під час говоріння, коли учасник навчального процесу неспроможний продукувати ані монологічне, ані діалогічне мовлення й почувається надзвичайно скуто в ситуації мовного вибору. Фахова й педагогічна досконалість викладача конче потрібні саме в таких ситуаціях.

Сучасний науковий підхід акцентує п'ять значущих професійних компетенцій, якими має оволодіти викладач, аби досягти високого рівня успішності в навчанні говоріння на заняттях з іноземної мови:

1. Викладач повинен розуміти рух дискусії при обговоренні тем або питань заняття, щоб об'єктивно оцінити відповіді студентів. Це розуміння дозволить аналізувати продукований мовний зміст і покращувати ефективність засвоєння навчальних технік і стратегій говоріння студентами.

2. Викладач повинен знати, як планувати діалоги, бесіди, дискусії. Ці навички мають допомогти йому не тільки заохотити до співпраці більше студентів, а також, що не менш важливо, дозволять точніше спрогнозувати відповіді на поставлені питання або репліки щодо окресленого кола проблем.

3. Викладач має визначити, у який спосіб створити відповідний клімат для обговорення теми, використовуючи при цьому різні стратегії, а також здійснювати культурну й мовну підтримку студентів.

4. Викладач має навчитися визначати і створювати власні стратегії для успішної комунікації для кожної групи, оскільки індивідуальний підхід до кожного колективу, до кожного студента стоїть на чолі будь-якої методики.

5. Викладач повинен добре орієнтуватися на тому, як збирати дані для аналізу іншомовної комунікативної практики студентів і структурувати етапи навчання, аби на кожному з них визначити ключові моменти, що потребують посиленої уваги, оскільки є пріоритетними для формування тих чи інших діалогічних або монологічних функціональних характеристик.

У процесі пошуку продуктивних моделей стратегії подолання комунікативних бар'єрів у навчанні іноземної мови ми віддали перевагу порівневому адаптивному алгоритму Д. Хеннінга, розробленому на основі таксономічної теорії Б. Блума [1; 2]. Дослідник виділяє шість рівнів у процесі формування комунікативної компетенції на занятті з іноземної мови:

1. Рівень знань. На цьому етапі студенту ставлять запитання для того, щоб він навчився залучати раніше засвоєну інформацію, ідеї або принципи. Рівень знань може включати в себе широкий спектр умінь, як-от: знання термінології, володіння конкретними фактами, обізнаність у питаннях визначення класифікацій і категорій, а також критеріїв і методології оцінювання природи мовних явищ відповідно до засвоєного на занятті матеріалу. На цьому рівні студентів тільки заохочують і спонукають пригадати те, що вони вже знають; їх не просять застосовувати методологію аналізу набутої інформації.

2. Рівень сприйняття. На рівні сприйняття студенти мають продемонструвати своє розуміння сенсу й значущості ідей. Він є вищим за попередній, тому що учасники застосовують раніше отримані лінгвокультурологічні знання з метою оцінювання майбутніх мовно-сміслових перспектив. На рівні сприйняття аудиторії може бути запропоновано інтерпретувати факти або принципи, словниковий матеріал, коментувати графічний або медійний контент, обґрунтовувати методи й процедуру. Питання на рівні розуміння спонукають студентів класифікувати й аналізувати отриману інформацію.

3. Рівень застосування. На цьому рівні студенти застосовують набуті знання в нових комунікативних ситуаціях. Вони можуть обрати й використати необхідні дані, застосувати правила, принципи, теорії для вирішення поставлених проблеми або завдання. Питання на цьому рівні стимулюють студентів до активної мовної діяльності, активізують навички модифікації необхідної інформації відповідно до її цільового призначення.

4. Рівень аналізу. На цьому рівні студенти повинні вчитися диференціювати й систематизувати опрацьовані концепції, ідеї, теорії, аби краще зрозуміти їхню організаційну структуру. Вони мають уміти віднайти закономірності, що визначають прихований зміст поняття, проаналізувати співвідношення між частинами цілого й визначити головні організаційні принципи. Рівень аналізу вважається вищим за попередній рівень, оскільки вимагає розуміння як змісту, так і структури ідеї.

5. Рівень синтезу. Безсумнівно, це високий етап володіння іншомовними комунікативними навичками. На рівні синтезу відбувається інтеграція концепцій та ідей в єдине ціле. Такі комунікативні навички можуть бути задіяні при написанні дослідницької роботи, укладанні класифікацій, що вимагає винайдення нової концептуальної структури або низки структур. Питання на рівні синтезу можуть допомогти студентам не тільки адаптуватися у новому мовному середовищі, а й винайти власну методику для аналізу отриманих результатів.

6. Рівень оцінки. На шостому рівні студенти мають висловлювати власні думки й судження, аби вирішувати питання щодо об'єктивної оцінки отриманих результатів. Навчальні досягнення на цьому рівні є найвищими в когнітивній ієрархії цілей, тому що включають елементи всіх попередніх п'яти рівнів, а також передбачають набуття умінь свідомих оціночних суджень, заснованих на чітких критеріях. Питання на рівні оцінки спонукають студентів оцінювати значення теорій або концепцій, пропонувати систематизацію фактичного матеріалу на підставі аргументації і доказів.

Висновки. Подолання мовленнєвих бар'єрів у вивченні іноземної мови залежить від багатьох чинників, серед яких чільне місце посідає методика побудови продуктивної комунікації на занятті, зокрема у ситуаціях діалогічного мовлення й дискусії. У такий спосіб, порівневий комунікативний підхід забезпечує можливість оцінити й покращити успішність обох учасників процесу – викладача й реципієнта – на кожному етапі навчання говоріння, дозволяє визначити, яким планом має керуватися педагог, аби підвищити рівень результативності навчального процесу. Це забезпечить студентам більше можливостей для розкриття потенціалу в усній і письмовій комунікації засобами цільової мови.

ЛІТЕРАТУРА

1. Bloom, B., Englehart, M., Furst, E., Hill, W., Krathwohl, D. Taxonomy of Educational Objectives : The Classification of Educational Goals. Handbook I : Cognitive Domain. – New York : Longmans, Green, 1956.
2. Henning, J. E. The Art of Discussion-Based Teaching : Opening Up Conversation in the Classroom. – New York : Routledge, 2008.

Гуменюк Д. В.

група Філ–41(а) (Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія)
Науковий керівник – канд. філос. наук, доцент Слоневська І. Б.

ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНІ ПАРАЛЕЛІ: КЛАСИЧНИЙ ГОТИЧНИЙ РОМАН «ФРАНКЕНШТЕЙН» (М. ШЕЛЛІ) ТА СУЧАСНИЙ ПОСТМОДЕРНІСТСЬКИЙ РОМАН «СЯЙВО» (С. КІНГ)

Американський письменник-белетрист Стівен Кінг у своїй монографії про еволюцію жанру жахів в американській культурі «Танець смерті» (1981) визнав, що на його творчість в основному вплинули його земляки Едгар Алан По і Натаніель Готорн. Ці романтики містичного спрямування безумовно сформували Стівена Кінга як творчу фігуру, і не тільки безпосередньо, але і в цілому через всю літературу жахів. Недаремно у романі «Сяйво» Кінг вказав епіграф з оповідання Е.А.По «Маска Червоної смерті»: *«А також у цій залі, там ще стояв... велетенський дзигар з ебенового дерева. Його вагало гойдалося туди-сюди з важким, глухим, монотонним брязком... Та попри всі ці речі, то був веселий, розкішний бал...»* [5, с. 11]. Саме не лише розкішний бал, але й моторошний бал, Стівен Кінг згадає у своєму романі «Сяйво».

Відомо, що класичні елементи жанру були винайдені Горацієм Уолполом в 1764 році в його романі «Замок Отранто», а також до подібних використань класичних елементів звернулась Мері Шеллі та написала роман «Франкенштейн». Ці елементи використовуються різними способами, в різних аспектах книг, фільмів, розповідях до теперішнього часу. Одним із представників XXI століття є Стівен Кінг, який використовує елементи готики у своєму романі «Сяйво», чергуючи їх відповідно до своїх потреб, в своєму сприйнятті та дещо в видозмінений, більш сучасній формі. Автор вдається не лише до елементів готики, але й до прийомів інтертекстуальності. Ми можемо простежити певну паралелі в жанровій природі роману Мері Шеллі «Франкенштейн» та роману «Сяйво» Стівеном Кінгом. Для підтвердження думки, ми наведемо приклади, які наявні у творах мовою оригіналу, а також у перекладах з англійської.

Звернімо увагу на жанрову ознаку, яку називають однією із класичних ознак готичного роману. Цією ознакою є зображення стану самотності героїв, посилене зображенням віддаленості та страхітливими декораціями. Готична література завжди знаходиться «*на задвірках*» як людської психології, так і географії [2].

Пригадаємо твір Мері Шеллі. Родина Франкенштейна жила практично усамітнено та віддалено від міста у будинку у Бельвірів. Елізабет завжди захоплювалась замками і чудовими краєвидами. Хоч і в будинку Франкенштейнів не було темних коридорів, таємних кімнат чи таємничих тіней, щоб викликати страх у читача, та Віктор Франкенштейн розповів про випадок, який стався поблизу їхнього будинку. То був дещо незвичайний випадок, навіть дещо таємничий, магічний, який, на мою думку, викликав страх у читача: *«We possessed a house in Geneva, and a campagne on Belrive, the eastern shore of the lake, at the distance of rather more than a league from the city. We resided principally in the latter, and the lives of my parents were passed in considerable seclusion. It was my temper to avoid a crowd and to attach myself fervently to a few»* [1, с. 4]; *«When I was about fifteen years old we had retired to our house near Belrive, when we witnessed a most violent*